

Reflectie-instrument: van minimummodellessentabellen naar schooleigen lessentabellen

1 Inleiding

Al enkele jaren zijn scholen zeer bewust bezig met het implementeren van de modernisering so. Ze dachten na over de organisatie en aanpak van de observerende en oriënterende eerste graad en de wijze waarop de tweede en derde graad daar maximaal op aansluiten.

Ze vertrokken daarbij vanuit het eigen pedagogisch project, de eigen context van de school, het pedagogisch project van de Katholieke dialogeschool, de aanbevelingen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, de doelen en krachtlijnen van de modernisering volgens de overheid en zo meer.

Nu de informatie over de minimummodellessentabellen, studierichtingsprofielen, minimumdoelen en leerplannen stapsgewijs concreter wordt, bieden we hieronder reflectievragen aan.

Het is aan de school om, eventueel samen met een pedagogisch begeleider, zelf de focus van deze reflectie te bepalen, afhankelijk van de specifieke context.

2 Visie, beleidskeuzes en strategische aanpak

- Welk soort school willen we zijn?
- Met welke verwachtingen schrijven leerlingen zich in? Hoe speelt de school in op deze verwachtingen via studieaanbod, de lessentabellen, onderwijsorganisatie ...?
- Wat zijn de verwachtingen van de ouders als ze hun zoon/dochter inschrijven? Bv. voorbereiden op richtingen hoger onderwijs, tewerkstelling op de arbeidsmarkt, sterk inzetten op projectwerking ...
- In de vormingscirkel van Katholiek Onderwijs Vlaanderen staat de leerling centraal. Van welke keuzes die de school maakt, wordt de leerling beter? In welke mate helpt de invulling die de school geeft aan de modernisering, dit te realiseren?
- Wie betreft de school vanuit het pedagogisch project bij het bepalen van de visie op het invullen van de schooleigen lessentabellen en het maken van nog andere keuzes?
- Hoe verliep het proces wat betreft het creëren van een gedragen visie op modernisering tot nu toe? Wat heeft de school hieruit geleerd?

3 Van minimummodellessentabel naar een schooleigen lessentabel

Hoe legt de school bij de opbouw van de lessentabellen duidelijk de link met het pedagogisch project van de school?

Op welke manieren verkent de school voldoende de mogelijkheden die de minimummodellessentabellen bieden? Hoe kan de school hier creatief mee omgaan?

3.1 Algemene vorming

- Overweegt de school om een vak/vakken van de algemene vorming te versterken?
 - Doe je dit door meer uren toe te kennen aan het vak of door inhouden toe te voegen in functie van de studierichting?
 - Vanuit welke visie doet de school dat?
 - Op basis van welke informatie doet de school dat?
- Hoe zal de school de doelen van de financieel-economische vorming realiseren?
 - Via projecten
 - Via themadagen
 - Via mens & samenleving
 - Via een afzonderlijk vak
 - ...

3.2 Het graadoverstijgend gemeenschappelijk funderend leerplan

- Maakt de school gebruik van de inspiratie die de didactische wenken van dit leerplan bieden?
- Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld:
 - Realiseren in verschillende vakken
 - Organiseren van een schooleigen vak, 'klasuur' of 'mentoruur' waarin we een deel van deze doelen realiseren
 - Via projectwerking: bv. in kader van studiekeuze
 - Via extra-murosactiviteiten
 - Werken met gastsprekers - samenwerken met bedrijven - leren via virtual reality ...
 - Via sociale stages (stage met een sociaal luik)
 - Werken met keuzemodules: bv. in kader van verdere studies of cognitief sterk functionerende leerlingen
 - ...

3.3 Specifieke vorming

- Overweegt de school om een vak van de specifieke vorming te versterken?
 - Doe je dit door meer uren toe te kennen aan het vak of door inhouden toe te voegen in functie van de studierichting?
 - Vanuit welke visie doet de school dat?
 - Op basis van welke informatie doet de school dat?

3.4 Complementaire uren

- Welke keuzes voor de complementaire uren maakt de school na de analyse van de eigen context?
 - Hoe zet de school (een deel van) deze uren in om de algemene/specifieke vorming/doelen G-GFL?



- Welke kansen ziet de school om een extra (typisch of atypisch) vak aan te bieden?
- Op welke manier gebruikt de school (een deel van) deze uren om het pedagogisch project vorm te geven?
- Op welke manier gebruikt de school (een deel van) deze uren in functie van de succesvolle onderwijsloopbaan van de leerlingen?

3.5 Al dan niet clusteren en integreren van vakken in de A-finaliteit

De school kan er binnen de eigen lessentabellen voor kiezen om vakken te clusteren en/of te integreren:

- Leren in samenhang: hoe pakt de school de invulling van de algemene en beroepsgerichte vorming aan? Op welke manier differentieert de school wat betreft deze aanpak binnen en/of tussen de verschillende graden?
- Op welke manier integreert de school algemene vorming (gedeeltelijk) in beroepsgerichte vorming?
- Op welke manier clustert de school bepaalde vakken tot één of meer overkoepelende vakken?

3.6 Gevolgen/kansen voor de organisatie van onderwijs

- Hoe bewaakt de school de leerlijn over de graden heen? Gaat de school bewust voor een andere aanpak binnen de verschillende graden of finaliteiten?
- Zijn er binnen de school mogelijkheden voor blended learning? Indien ja: hoe wil de school dit organiseren?
- Op welke manier benut de school de mogelijkheden van afstandsleren?
- Op welke manier benut de school de mogelijkheden van leren buiten de schoolgebouwen?
- Hoe gaat de school om met de keuzevrijheid die er is wat betreft werkplekleren?

3.7 Gevolgen/kansen voor de samenwerking tussen leraren/binnen het schoolteam

- Hoe stimuleert de school de samenwerking tussen de leraren?
 - Vakgericht of vakdoorbrekend?
 - Inhoudelijk, volgens prioritaire thema's? Bv. rond projecten, aanpak G-GFL/financieel-economische vorming
 - Clusteren van vakgroepen? (bv. moderne vreemde talen, wetenschappen, algemene vakken binnen de A-finaliteit ...)

3.8 De benodigde infrastructuur

- Welke logistieke aanpassingen zijn nodig? Welk tijdspad voorziet de school om deze logistieke aanpassingen te realiseren?
- Op welke manier werkt de school samen met externen?

3.9 Analyse van de studierichtingsprofielen in relatie tot de leerlingenpopulatie van je school

- Hoe beïnvloedt deze analyse het invullen van de lessentabellen en bv. het samenzetten van verschillende studierichtingen in één klasgroep?



- Welke kansen ziet de school om klasgroepen met hetzelfde leerplan samen te zetten - binnen het leerjaar, binnen de graad, over de jaren en finaliteiten heen?

3.10 Professionaliserings- en personeelsbeleid

- Wat zijn de professionaliseringsnoden van het huidige lerarenteam?
- Zet de school maximaal in op het ondersteunen van de vakgroepen in hun leerplanstudie? Hoe pakt de school dat aan?
- Naar welke nieuwe profielen gaat de school op zoek binnen en buiten haar personeelsbestand?

...

4 Tijdsfad modernisering so

Wanneer?	Wat?
8/02/2023	Minimummodellessentabellen
9/02/2023	Studierichtingsprofielen
Na de krokusvakantie	Leraren kunnen zich aanmelden voor de leerpaden
Net voor en na de paasvakantie	Leerplannen derde graad algemene vorming D + D/A + A-finaliteit + release leerplannen derde graad specifieke vorming A-finaliteit Ontwerpleerplannen - eerste release > stabiele leerplandoelstellingen met continuering van de leerlijnen vanuit de tweede graad
Begin mei 2023	Leerplannen derde graad specifieke vorming D + D/A-finaliteit
April-juni 2023	Implementatietrajecten/ondersteuning door pedagogisch begeleiders bij de voorbereiding van de derde graad
Juni 2023	Aanpassingen leerplannen tweede graad
1 september 2023	Nieuwe minimumdoelen progressief van kracht vanaf 01/09/23 Aangepaste leerplannen tweede graad (zoveel mogelijk op basis van schrappingen; gaat om licht aangepast leerplanconcept) dus in derde leerjaar ook van start.
September 2023	Tweede release leerplannen met aangevulde wenken
Schooljaar 2023-2024	Ontwikkeling nieuwe minimumdoelen eerste graad (voor volgend schooljaar)
December 2023	Definitieve ontwerpleerplannen tweede en derde graad (advisering onderwijsinspectie) Minimumdoelen eerste graad

5 Professionaliseringsaanbod in de kijker

Dit aanbod is dynamisch. Via [deze link](#) ben je altijd op de hoogte van het meest recente professionaliseringsaanbod.

- De pedagogisch begeleider ondersteunt scholen en vakgroepen bij de reflectie in de eigen schoolcontext.



- Aanbod dat kan toegepast worden in de specifieke context van modernisering: o.a. 'duurzaam en effectief veranderen', 'datageletterdheid', 'leidinggeven aan vakoverschrijdend moderniseren', 'evalueren en rapporteren' ...
- Vakbegeleiders ondersteunen vakgroepen in leerplanstudie: aanbod derde graad (vanaf eind april 2023), overgang van de tweede naar de derde graad ...

6 Links naar interessante documenten

[Visie op vorming \(katholiekonderwijs.vlaanderen\)](#)

- o Wat is vorming?
- o Drie driehoeken
- o Waaruit bestaat vorming?
- o Vorming in de praktijk
- o Professionalisering

[Observerende en oriënterende eerste graad \(katholiekonderwijs.vlaanderen\)](#)

- o Visie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen op de observerende en oriënterende eerste graad
- o omgaan met verbreding en verdieping
- o vakgericht en interdisciplinair werken
- o basisopties
- o basisgeletterdheid
- o evalueren en rapporteren in de eerste graad
- o lessentabel algemene vorming en keuzegedeelte
- o observeren en oriënteren
- o schoolorganisatie eerste graad
- o FAQ
- o Professionalisering

[Modernisering so tweede en derde graad \(katholiekonderwijs.vlaanderen\)](#)

- o Basisinformatie
- o Basisinformatie voor leraren derde graad
- o Studierichtingsprofielen
- o Minimummodellessentabellen
- o Inhoudelijke samenhang 2^{de} en 3^{de} graad
- o FAQ
- o Professionalisering

[Ondersteuning leerplantoel \(katholiekonderwijs.vlaanderen\)](#)

- o Info bij Ilinkid

[Algemene vorming in de A-finaliteit \(katholiekonderwijs.vlaanderen\)](#)

[Vademecum zorgbreed en kansenrijk onderwijs \(katholiekonderwijs.vlaanderen\)](#)

[Evaluatie en studiebekrachtiging \(katholiekonderwijs.vlaanderen\)](#)

- o APR3: regelgeving



